

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGOS

PAREIŠKIMAS

„DĖL PRIVALOMO MOKOMOJO GYVENIMO ĮGŪDŽIŲ DALYKO ĮVEDIMO BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE“

Vilnius

2023 m. rugsėjo 14 d.

Nuo naujų 2023 – 2024 mokslo metų įvestas naujas privalomas dalykas pagrindinės ugdymo pakopos mokiniams – „Gyvenimo įgūdžiai“.

Dar net nepradėjus šio dalyko mokytį, susiformavo neigiamas šios programos Lytinio ugdymo dalies vertinimas.

Visuomenė, dauguma šeimoms ir tėvams atstovaujančių organizacijų, Lietuvos Katalikų Bažnyčia griežtai pasisako prieš genderistinė ideologija bei LGBT+ metodika paremtą mokymą, rekomenduojamus literatūros šaltinius ir programos įgyvendinimo rekomendacijas.

„Gyvenimo įgūdžių“ pamoka paskelbta privaloma, ir tai galimai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatomis:

* **22 straipsnis:** „Įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, kėsinosi į jo garbę ar orumą“.

* **26 straipsnis:** „Tėvai ir globėjai nevaržomai rūpinasi vaikų ir globotinių religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo įsitikinimus“.

Reaguodami į visuomenės išsakomas abejones, nuogastavimus ir nepasitenkinimą, atskirų savivaldybių merai prašo stabdyti „Gyvenimo įgūdžių“ programos Lytiškumo ugdymo dalies diegimą visose Lietuvos mokyklose, motyvuodami, jog tokios programos turinį turėtų geriau išanalizuoti švietimo bei sveikatos specialistai, o išvadas bei vertinimą turėtų pateikti visuomenei.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, palaikydama tėvų konstitucinę teisę auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus, pritaria šiems viešoje erdvėje išsakomiems argumentams ir pripažįsta, kad tokio lytiškumo ugdymo, kaip jis pateikiamas ir suprantamas Švietimo, mokslo ir

sporto ministerijos patvirtintoje „Gyvenimo įgūdžių“ (toliau GĮ) programoje ir programos įgyvendinimo rekomendacijose, negalima diegti mūsų šalies bendrojo ugdymo mokyklose.

Reikalaujame stabdyti 2022 m. rugpjūčio 24 d. LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-1269 patvirtintų Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 48 priedo „Gyvenimo įgūdžių bendroji programa“ dėstymą visose šalies ugdymo įstaigose iki bus parengti ir išleisti šio dalyko mokymosi vadovėliai bei bus užtikrintas atitinkamą kvalifikaciją turinčių pedagogų specialistų parengimas.

Mūsų poziciją grindžiančios priežastys ir argumentai:

- GĮ programa ir jos įgyvendinimo rekomendacijos, o ypač Lytiškumo ugdymo dalis, parengtos vienašališkai, neišdiskutavus su visuomene, neradus sutarimo su šeimoms ir tėvams atstovaujančiomis organizacijomis, Bažnyčia. Rengiant GĮ programą tėvų organizacijos nedalyvavo, o į Rengimo šeimai asociacijos pastabas Švietimo, mokslo ir sporto ministerija nereagavo. Ignoruotas ir LR Švietimo ir mokslo komiteto protokolinis nutarimas, kuriuo buvo prašoma išsaugoti iki tol galiojusią Sveikatos, lytiškumo ugdymo ir rengimo šeimai programą (SLURŠ), kuri buvo integruojama į įvairius mokomuosius dalykus ir nebuvo virtusi dar vienu papildomu privalomu formaliuoju dalyku.
- GĮ programoje esantis Lytiškumo ugdymas apsiriboja vien siauru požiūriu į asmens lytį, seksualumą, jo raišką saugių lytinių santykių ir kontracepcijos kontekstu, tuo įgaudamas labiau lytinio švietimo, o ne ugdymo pavidalą.
- GĮ programa yra parengta ideologiškai angažuotų, daugiau lytinio švietimo koncepcija besiremiančių organizacijų įtakoje, kurių rekomenduojama literatūra pamokoms apsiriboja vien lytinių santykių pasekmių mažinimu (pvz.: Jaunimo reikalų agentūros parengtas „Lytiškumo ugdymo praktinis gidas“).
- Nėra parengtų atskiro dalyko GĮ mokytojų, vadovėlių. VDU Profesinio tobulinimo institutas tik nuo šių metų spalio 6 dienos pradeda vykdyti Švietimo ir mokslo ministerijos akredituotą Nacionalinę programą „Gyvenimo įgūdžių mokomojo dalyko įgyvendinimas pagrindiniame ugdyme“. Mokytojai bus apmokomi greituoju būdu pagal 270 akademinių valandų programą. Ir tik nuo mokytojo vertybinių įsitikinimų, kritinio mąstymo kokybės priklausys, kiek ir kokio turinio mokiniai gaus per GĮ pamokas.
- Nesudaryta galimybė tėvams ir vaikams atsisakyti dalyvauti tokiose pamokose, kurių turinys prieštarauja jų vertybiniams įsitikinimams, auklėjimui šeimoje. Neaišku, kaip bus

kontroliuojama, kad vaikams nebūtų pateikiamas jiems ir jų tėvams vertybiniu požiūriu nepriimtinas turinys.

- Abejonių kelia ir GĮ programoje bei metodinėse rekomendacijose siūloma pamokų vedimo metodika, pvz.: apie intymius dalykus diskutuoti viešai, klasėje, kurstant viešas diskusijas ir spaudžiant pasisakyti visiems klasės mokiniams ir mokytojui apie labai asmeniškų dalykų, savo jausmus, išgyvenimus, baimes ir pan. Nemaloniai stebina ir tai, jog intymioms temoms atskleisti siūlomi ir kiti įvairūs interaktyvūs, į praktinį žinių taikymą ir elgsenos pokyčius kreipiantys ugdymo metodai.

- Dalis GĮ programos turinio praktiškai identiškas etikos dalyko mokymo turiniui, tad nematome prasmės papildomai apkrauti nauju privalomu mokymosi dalyku moksleivių ir pedagogų.

Remiantis tuo, kas čia išdėstyta, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga siūlo:

- ✓ stabdyti Gyvenimo įgūdžių kaip privalomo mokomojo dalyko programos diegimą Lietuvos mokyklose, sėsti prie diskusijų stalo su įvairių pažiūrų švietimo bendruomenės atstovais ir rasti sutarimą dėl tokios ar panašios programos turinio, metodinių rekomendacijų ir įgyvendinimo.
- ✓ Gyvenimo įgūdžių programą integruoti į mokomuosius dalykus, jos neformalizuoti kaip privalomos pamokos ir leisti tėvams bei vaikams pasirinkti nedalyvauti tose pamokose, kurių turinys vertybiniu požiūriu jiems yra nepriimtinas ir/arba prieštarauja jų išpažįstamos religijos mokymui apie lytinius santykius, tėvystę, motinystę ir šeimą. Tėvai ir vaikai turi turėti galimybę iš anksto susipažinti su dalyko programos turiniu, įskaitant jo detalizaciją, t. y. matyti pamokų ar jų ciklo išsamius planus - konspektus, konkrečias užduotis ir didaktinius testus mokiniams, padalomąją medžiagą, mokytojams ir mokiniams rekomenduojamą papildomą literatūrą ir pan.
- ✓ Lytiškumo ugdymo programą bendrojo ugdymo mokyklose siūlyti tik kaip laisvai pasirenkamą. Iš principo vengti naujų privalomų ugdymo dalykų įtraukimo į mokymo planus. Šio siūlymo motyvai: esamų mokymosi programų, mokymosi krūvio, tenkančio vaikams, akivaizdus perviršis; nuolat prastėjantys Lietuvos mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos rodikliai.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis